

Корчак Андрій Володимирович
аспірант,
Західноукраїнський національний університет
Яцюк Олександр Євгенович
аспірант,
Західноукраїнський національний університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-30>

ПРІОРИТЕТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

На сьогоднішній день війна, розпочата російською федерацією в Україні, створила додаткові ризики для фінансової стійкості державного та місцевих бюджетів і стала важливим фактором, який впливає на конкурентоспроможність територій країни. Тому сучасний прагматизм ефективного справляння податкових платежів до державного й місцевих бюджетів в контексті забезпечення сталого розвитку держави й територіальних громад обов'язково має враховувати актуальні тренди діджиталізації.

В умовах глобальної діджиталізації економіки податкові інституції все частіше використовують інформаційні технології для вирішення поставлених задач у процесі ефективного виконання функціональних обов'язків.

Сьогодні впровадження цифрових технологій до системи адміністрування податків дозволяє підвищити податковий комплаєнс, зменшити витрати на адміністрування податків, збільшити адміністративну ефективність в цілому. Повніша інформація про рівень доходів, обсяги споживання, майновий стан платників податків, їхній соціальний статус дозволяють використовувати її на всіх стадіях циклу адміністративного процесу: від реєстрації платників та об'єктів оподаткування до збору податків та вирішення спорів [1].

Україні слід активно оцифровувати податкову інформацію, осучаснювати підходи щодо формування ефективного фіскального простору на підставі міжнародного досвіду, що сприятиме динамічному розширенню бази оподаткування задля зростання суспільного добробуту.

Перетворення типової середньостатистичної податкової служби на сучасну високотехнологічну потребує певного часу та значних зусиль. Запровадження дійсно значущих технологій передбачає застосування стратегічних змін, які призводять до економії часу, витрат, підвищення ефективності тощо. Для платників податків діджиталізація може спростити виконання податкових зобов'язань, зробивши цей процес більш інтегрованим у їхнє повсякденне життя та бізнес-діяльність.

Доцільно розглянути ключові вектори діджиталізації оподаткування притаманні зарубіжним країнам, що генерують різні теоретико-практичні домінанти у сфері інформаційного забезпечення адміністрування податкових платежів і визначають пріоритети щодо розробки ефективних систем електронного оподаткування та способів їх симбіотичного використання (рис. 1).

Таким чином пріоритети діджиталізації процесів оподаткування згруповано за чотирма категоріями: 1) контекст, 2) зацікавлені сторони, 3) технології та 4) продемонстровані результати. Внесок цієї концептуальної основи в дослідницьку програму полягає в тому, що вона дійсно допомагає усунути критичні обмеження пізнання про електронний уряд, значний інтерес до прийняття ефективних рішень зацікавленими сторонами, що часто залишає поза увагою ширший контекст управління [2]. Зосереджуючись на контексті та зацікавлених сторонах, окрім технології та результатів, підхід визнає ключову пастку, яка призвела до збою багатьох державних інформаційних систем, особливо в країнах, що розвиваються. Оскільки всі ці теми мають вирішальне значення для цифрового оподаткування, ця модель може допомогти в майбутньому оптимально будувати систему діджиталізації податкового простору певної держави чи інституційної структури.

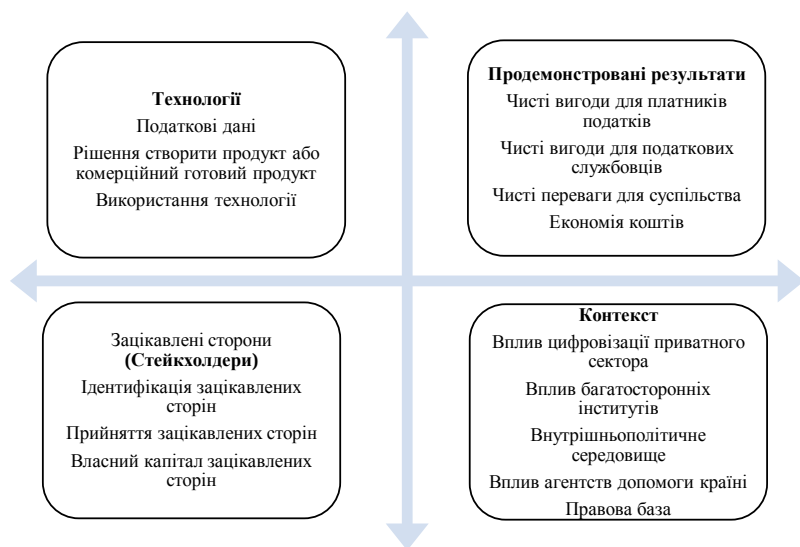

Рис. 1. Ключові вектори діджиталізації процесів оподаткування в міжнародному контексті

Джерело: [2]

Для реалізації стратегії цифрової трансформації в податковій сфері, поряд з наявними (Електронний кабінет платника податків, Пульс, ЗІР тощо) ДПС розроблено низку інших популярних сервісів у мобільному додатку, які відображають сучасні потреби платників податків. Одним з таких сервісів є «InfoTAX», який надає можливість платникам отримувати різноманітну інформацію за допомогою месенджерів Telegram та Viber [3, с. 124].

Варто відзначити, що імплементація новітніх інформаційних технологій у податковій системі України продукуватиме наступні ефекти: по-перше, забезпечить ефективне акумулювання, опрацювання та аналіз податкової інформації; по-друге, забезпечить глибокий та деталізований аналіз податкових даних платників податків; по-третє, покращить механізм формування податкової звітності та сформує підвалини щодо точнішого й зрозумілішого алгоритму подання податкової інформації; по-четверте, забезпечить

електронну взаємодію між податковими органами та іншими інституціями з питань фінансового контролю з платниками податків [4]; по-п'яте, покращить якість та оперативність обслуговування платників податків; по-шосте, підвищить ефективність податкового адміністрування та наповнення бюджетів всіх рівнів; по-сьоме, оптимізує часові норми на проведення податкових перевірок та виявлення порушень при податкових розрахунках; по-восьме, запобігатиме фінансовому шахрайству при здійсненні податкових розрахунків; по-дев'яте, раціоналізує витрати на утримання податкових інституцій тощо; по-десяте, підвищить рівень прозорості податкової системи України та покращить податкову культуру населення.

Література:

1. Діагностика системи місцевого оподаткування : аналітичний звіт / К. Швабій, Т. Богдан, М. Джус, Т. Кошук, Н. Новицька, М. Пасічний, І. Онишук, Ю. Остріщенко. U-LEAD з Європою та Growford Institute. 2023. URL: <https://u-lead.org.ua/storage/admin/files/d7ee40daa7f8543c84903bb0b76b51dd.pdf>
2. Ali, D.A., Deininger, K., Wild, M. Using Satellite Imagery to Create Tax Maps and Enhance Local Revenue Collection. *Applied Economics*. 2020. Vol. 52. №. 4. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/aa6e2775-1201-5610-a037-a1af61e45810>
3. Ткачик Ф.П. Інформаційне забезпечення діяльності податкових органів на державному і територіальному рівнях. *Бізнес Навігатор*. 2021. Вип. 8. С. 122–127.
4. Abdu E., Adem M. Tax compliance behavior of taxpayers in Ethiopia: A review paper. *Cogent Economics & Finance*. 2023. Vol. 11 (1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2189559>